

Said Nursî ve Nur Talebelerinin Müdafaalarındaki Dinî Dinamikler

Religious Dynamics In The Defenses Of
Said Nursî And Nur Students

Veysel KASAR

Doç. Dr. Harran Üniversitesi, İlahiyat Fak., Öğretim Üyesi
Assoc. Dr. Harran University, Faculty of Theology, Lecturer

Özet

Bediüzzaman Said Nursî, Risale-i Nur adlı eserlerinin yazılması, okunması, dağıtılması süreçlerinde talebeleriyle birlikte çok sayıda takibat ve soruşturmaya maruz kalmış bir İslam alimidir. Bilhassa Cumhuriyet dönemindeki suçlama konuları, “gizli cemiyet kurmak, dini siyasete alet etmek, devletin emniyetini tehlikeye atmak, idareye ilişmek, rejime ve yeni inkılaplara muhalif gitmek, rejimin sahibini sevmemek, hadis kitaplarında yer alan Deccal ve Süfyan gibi Ahirzaman şahsiyetlerine yönelik hadislerin açıklamalarını yapmak” olarak özetlenebilir. Bu çalışmada Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerinin, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi mahkemelerinde verdikleri savunmaların dinî özellikleri ele alınmakta ve suçlamalar karşısında ortaya koydukları müdafaalarında hedef aldıkları gayeleri incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Meşru Müdafaa, Suçun Şahsiliği, Meşrutiyet, Şeriat, Adalet, Dinî Hizmetler

Abstract

Bediuzzaman Said Nursî and his students were subjected to numerous prosecutions and investigations during the process of writing, reading and distributing the Risale-i Nur works. In particular, the subjects of accusation in the Republican era were "to establish a secret society, to use religion as a tool for politics, to endanger the security of the state, to interfere with the administration, to oppose the regime and new reforms, to dislike the owner of the regime, to explain the hadiths about personalities in the end of the World such as Dajjal and Sufyan in hadith books" can be summarized. In this study, the religious characteristics of the defenses of Bediuzzaman Said Nursî and his students in the Ottoman and Republican era courts are discussed and the aims they targeted in their defense against the accusations are examined.

Key Words: Fiqh, Self-defense, Personality of Crime, Constitutionalism, Sharia, Justice, Religious Services

Giriş

Bu çalışmada Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerinin, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi mahkemelerinde verdikleri savunmaların dinî özellikleri ele alındı. “Savunma” yapılan yerde suçlama da vardır: Bediüzzaman Said Nursî, Osmanlı döneminde 31 Vak’asında şeriat isteyenlerin idam edildikleri mahkemede aynı suçla yargılandı. Ayrıca Yeni Türkiye’de Risale-i Nur adlı eserlerinin yazılması, okunması, dağıtılması süreçlerinde, kendisi ve talebeleri sayısız takibat ve soruşturmaya maruz kaldı ve çok sayıda mahkemelere çıkarıldılar. Suçlama konuları, “gizli cemiyet kurmak, dini siyasete alet etmek, devletin emniyetini tehlikeye atmak, idareye ilişmek, rejime ve yeni inkılaplara muhalif gitmek, rejimin sahibini sevmemek, ahir zamanda hadis kitaplarının, -Eşratü’s-sâa ve Fiten gibi bölümlerinde çoklukla yer alan- deccal ve süfyan gibi kıyamet alâmeti olarak çıkacakları bildirilen şahsiyetlere yönelik haberlerin açıklamalarını (te’vilini) yapmak”⁽¹⁾ olarak özetlenebilir. Bu mütevazı taramada, bazı isnadlara maruz kalan Bediüzzaman ve talebelerinin, suçlamalar karşısında ortaya koydukları müdafaalarda hedef aldıkları gayeleri incelemeye çalıştık.

Savunmalarda izlenen hedeflerden önce meşru müdafaanın hatırlanması gereken bazı temel unsurlarına ve İslam hukuku (fıkıh) ilminde suç ve ceza ile ilgili bir kısım temel kriterlere dikkat çekmek uygun olacaktır.

1. Suç, Ceza ve Savunma

1.1. İslâm’da Meşru Müdafaa

İnsan tehlikelere karşı kendini savunan bir varlıktır. Bu fitrî bir refleks olduğu gibi, haksız saldırıya karşı tepki meşrû bir haktır. Savunma hakkı bu yüzden eski bir geçmişe sahiptir. Savunma insanın doğasındaki çekişme eğilimi ile ilgilidir. İnsanların, başkalarının haklarına tecavüzü, insanlık tarihi boyunca her dönemde görülen bir realitedir. Bu tecavüzü kamu kurumlarının önlemesi asıl olmakla birlikte, bunların yeterli olmaması sebebi ile fertlerin çoğunlukla bizzat kendilerinin haksız saldırıları önlemek üzere harekete geçmesi gerekli olmaktadır. Bu sebeple, ilahi dinler, ayrınıtlarda fark olmakla birlikte, savunmayı meşru bir hak olarak tanımışlardır. Hatta bu konuda oluşturulan sivil kurumların başkalarının haklarına tecavüz etme meyli taşıyanlara karşı toplumda psikolojik baskı ve caydırıcı etki özelliği gösterdiği bilinen bir gerçektir. Savunma hakkı İslam hukukunda ittifakla kabul edilen bir husustur. Kur’an’ın nazil olduğu dönemde savunma ölçüsüzce kullanılırken Kur’an ayetleri bu hakkı itidale çekmiştir. Kur’an ayetlerinde meşru savunma hakkını kullanan kişi övülmüş, hadislerde de canı, malı ve namusu uğruna mücadele ederken ölenin şehit olacağı bildirilmiştir.

Fakihler meşru müdafaanın, saldırıya maruz kalan hangi değere karşı yapıldığını dikkate alarak, savunmanın da ona göre bir hüküm aldığını ifade etmişlerdir:

a) Cana saldırı halinde fakihlerin çoğunluğu, canın korunması için meşrû müdafaayı vâcip saymıştır;

Savunma insanın doğasındaki çekişme eğilimi ile ilgilidir. İnsanların, başkalarının haklarına tecavüzü, insanlık tarihi boyunca her dönemde görülen bir realitedir.

1 Said Nursî, Şualar, 14. Şua.

*İslam dininde
dininden
dönen mürtede
hayat hakkı
tanınmamıştır.
Bunun dışında
hiçbir kimse
İslam'a girmeye
zorlanamaz. İslam
devleti gayr-i
Müslimlerin
mabedlerini
muhafaza eder ve
ibadetlerine imkan
tanır.*

b) Irza tecavüz halinde meşrû müdafaanın vâcip olduğu hususunda fu-kaha, görüş birliği içindedir.

c) Mala saldırı durumunda fakihlerin çoğunluğuna göre meşrû müda-faada bulunmak vâcip değil câizdir; saldırıya uğrayan isterse bunu def eder, isterse etmez.⁽²⁾

Bu tespitler yönünde şu rahatlıkla ifade edilebilir ki, İslam dini ve hu-kuku, ferdin meşru haklarını garanti altına almıştır. İnsanın doğuştan gelen ve fitratının da gereği olan temel haklar koruma altındadır. İnsanın Allah tarafından yaratılan tabiatının da getirdiği bu haklardan bir kısmına burada yer verelim:

1.2. Bazı Temel Haklar

Temel hakların en önemlisi eşitlik hakkıdır. Kanun ve mahkeme önün-de herkes eşittir. Gayri Müslimlerin bazı konularda kendi kanunlarını iste-me hakkı vardır; bunun dışında Müslümanlar ile eşittirler. “Yemin ederim ki kızım Fatıma hırsızlık etse, ona da cezasını uygulayım” hadisi bunu ifade etmektedir. İslam’da fırsat eşitliği de tanınmıştır. Azatlı ve siyah bir kölenin bile devlet başkanı olabileceğini bildiren hadis bunun nihai sınırını çizmek-tedir... İslam dininde dininden dönen mürtede hayat hakkı tanınmamış-tır. Bunun dışında hiçbir kimse İslam’a girmeye zorlanamaz. İslam devleti gayr-i Müslimlerin mabedlerini muhafaza eder ve ibadetlerine imkan tanır. Mesken dokunulmazlığı da bizzat Kur’an tarafından garanti edilmiştir. Çalışma hürriyeti ve özel mülkiyet hakkı da kabul edilmiştir. Kimsenin mülki-yet hakkına tecavüz edilemez.⁽³⁾

1.3. İslamî Esaslara Göre, Suçsuzluk Asıldır; Suç Delil İle Sabit Olur

İnsanın onur, haysiyet ve şerefi İslamî ilkelere göre yüce bir değere sa-hiptir. Fiilî olarak suça bulaşmamış ve suça bulaştığına dair kesin bir delil olmayan insanlar, yaratılıştaki olduğu gibi masum, temiz ve suçtan beridirler. Gerek kişilik ve onur, gerekse maddi olarak mal- mülk ve her türlü emek mahsulü varlıklar korunma altındadır. Bu genel ilkeler Müslüman bir ce-miyette herkesin dikkate alması gereken hususlar olarak bilinir. Cemiyetin sulh, selamet ve huzuru için bunların İslam fıkhdındaki kaynakları da ya ayet ya da hadislerle dayanmaktadır. Bunlarla ilgili şu iktibas konunun dinî açı-dan önemini anlamaya yeterlidir:

“Başkalarının hak ve hürriyetlerine tecavüz etmemek şartıyla serbest hareket imkanını, hayat ve şahsiyetinin her türlü tecavüze karşı korunması-nı, kanunun icabı olmadan tevkif, tecziye ve hapsinin caiz olmamasını, da-hilde ve hariçte serbest seyahatini ...temin ve ifade eden şahsi hürriyet, İslam devletinde en geniş manasıyla tanınmıştır...İslam bir kişinin hayat ve şahsiyetine zulmü haram kılmıştır. Hayata, bedene, namusa zarar verenlerle

2 İbrahim Kafi Dönmez, “Meşru Müdafa” TDV İslam Ansiklopedisi, c.29, s.383-84, An-kara, 2004.

3 Ahmet Akgündüz-Said Öztürk, Bilinmeyen Osmanlı OSAV Y. İstanbul 2000, s.403 Fer-din tabii olarak kendisi ile birlikte getirdiği haklarla ilgili geniş bilgi için bkz.: Hayrani Altıntaş İslam Ahlakı, Akçağ Y. Ankara 1999, s.281 vd.

ilgili cezalar koymuştur.” (Fıkıh'ta, İslam Ceza Hukuku bölümlerinde bunlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır.)

İslam hukuku, suçlu ve sanıkların adalet ölçüleri içinde cezalandırılmasını hedef almıştır: “Mütecavizlere verilecek cezalar da zan ve şüpheye değil, kesin delillere dayanır. Suçu ispat edilmemiş kimseler masumdur; bununla ilgili şu kaide önemli bir prensiptir: ‘berâet-i zimmet asıldır’. (Mecelle, 8) yaratılıştan herkes borçsuz ve suçsuzdur. Suç, sonraki işlemler ile ilgilidir. Bu aslın (temel ilke)nin zıddını iddia edenin, iddiasını ispat etmek üzere delil ve şahit getirmesi gerekir. Ceza ancak suçlu işleyene verilir.⁽⁴⁾

Bu iktibasın son cümlelerinde görüldüğü gibi, kişi suçsuzluğunu ispata zorlanamaz; aksine, bir kişinin suçlu olduğunu söyleyen, bu iddiasını delil ile ispat etmekle mükelleftir.

Ayrıca suçlar şahsidir. Bir suç, günah, ayıp ve kusur sebebi ile kişinin arkadaşı, kardeşi, akrabası vb. ilişkide bulunduğu insanlar suçlu ilan edilemezler. Son ilke şu ayete dayanır: “Suçlu başkasının suçunu yüklenmez (yüklendiği ancak kendi suç ve günahıdır.) Meselemiz suç ve suçlu ile ilgili ayrıntılara girmek değildir; çalışmanın başında andığımız gibi, asıl meselemiz, Said Nursî'nin hayatının üçte birini teşkil eden hapis, mahkeme, tarasut, tazyik ve takiplerin, bir din âlimi olarak bir katil, azılı bir suçlu gibi muamelelere maruz bırakılıp savunmaya zorlanması ne anlam ifade ettiğini görmek gayesi ile bu girişteki bilgilerin dikkate sunulması gerektiği düşünüldü. Bir din âlimi, müfessir ve aksiyon insanı olarak, onun mahkemelerdeki savunmalarının hangi gayeyi hedef aldığının anlaşılması için Tarihçe-i Hayatındaki bazı tarihlerin bilinmesi yerinde olur:

2. Bediüzzaman'ın Hayatındaki Önemli Tarihler

1909- Divan-ı Harbi Örfi (Sıkıyönetim Mahkemesi)'nde 31 Mart Olayı sebebi ile idamla yargılandı.

1922- 9 Kasım 1922'de İstanbul'dan Ankara'ya geldi. Gelişinden iki ay sonra 10 maddelik bir beyanname hazırlayarak bunu milletvekillerine dağıttı. Beyanname etkisi ile elliden fazla mebus düzenli namaz kılmaya başladı. Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal Paşa ile aralarında namaz konusunda tartışma yaşandı.

1925- Yıllardır tartışılan Şeyh Said isyanı ortaya çıktı. Bediüzzaman daha önceleri de bu türden ayrı bir Kürt devleti oluşumuna yönelik kişilere verdiği cevaplarda olduğu gibi, Şeyh Said'den gelen yardım talebine de red cevabı vermiştir. (Şahiner, 2006 s. 279)

1925- Şeyh Said olayından sonra Doğu'dan sürgüne gönderilen 450 civarındaki hoca ve aşiret ileri gelenleri ile birlikte Batı'ya intikal ettirilip, 1925 yılı Mayıs ayında Burdur'a getirildi.

1935 yılı, Mayıs ayında tutuklanıp Eskişehir Hapishanesi'ne kondu. Kastamonu'da on bir ay hapis cezası ile mecburi ikamet ve on beş talebesine de altışar ay hapis cezası verilir.

*Bir suç, günah,
ayıp ve kusur
sebebi ile kişinin
arkadaşı,
kardeşi, akrabası
vb. ilişkide
bulunduğu
insanlar suçlu
ilan edilemezler.*

4 Hayrettin Karaman, Mukayeseli İslam Hukuku, İrfan y.evi, İstanbul, 1982. c.II, s.113.

Fırkanın 22
Temmuz 1908'de
kurulan Said
Paşa hükümetinin
işlerine sık sık
müdahalede
bulunması,
kendilerinden
olmayanlara
yönelik baskıcı
tutumu siyasî
istikrarsızlığa yol
açtı.

1936 Mart ayında tahliye edilerek, Kastamonu'ya gönderildi.

1943 yılında, Denizli hapishanesi süreci başladı. Gerekece olarak, tarikat kurmak, siyasi bir cemiyet oluşturmak, inkılaplara muhalefet etmek, dinî duyguları istismar etmek! suçlaması gösterildi.

1944 -30 Aralık 1944'te Denizli Mahkemesi'nden beraat aldı.

1948- Bediüzzaman ve komşu illerde bulunan çok sayıda talebesi tutuklanı ve Afyon Cezaevine konulur.

1952- İstanbul'da, Gençlik Rehberi hakkında bir dava açılır ve Bediüzzaman İstanbul'a gelir. 43'teki Denizli Mahkemesi'nde beraat kararı aldığı ve bu kararın Yargıtay'ca onaylandığı dikkate alınarak "men-i muhâkeme kararı" verilip dava kapatılır.

3. Otuz Bir Mart Vak'asında, Divan-i Harbi Örfî'deki Müdafaada Dinî Duyarlılıklar

Girişte Yeni Türkiye mahkemelerindeki, suçlamalara dikkat çekildi. Ancak, Said Nursî'nin ilk savunması 31 Mart meş'um olayları yüzünden idamla yargılandığı Sıkıyönetim Mahkemesinde gerçekleşmiştir. Divan-ı Harb-i Örfî adı ile kitap halinde de yayınlanan bu müdafaadan bazı tespitlerle başlamak istiyorum. Bu tespitlerin o günkü siyasi ve sosyal ortamla ilgisi olduğu bilinen bir gerçektir.

31 Mart Hadisesi (m. 13 Nisan 1909) diye anılan hadise, İttihat ve Terakkî Fırkası'nın hâkimiyetine karşı bir tepki olarak başlamıştır. İttihat ve Terakkî Fırkası II. Meşrutiyet'in ilânından sonra, o dönemin en güçlü siyasî teşkilâtı haline gelmişti. Fırkanın 22 Temmuz 1908'de kurulan Said Paşa hükümetinin işlerine sık sık müdahalede bulunması, kendilerinden olmayanlara yönelik baskıcı tutumu siyasî istikrarsızlığa yol açtı. Öncelikle İttihat Terakkî aleyhine geniş gösteriler yapıldı. Gösterilerin akabinde başlayan 31 Mart olayları on bir gün sürdü.

Bu gösterilerde Meclis-i Meb'ûsan işgal edildi. İşgalcilerin istekleri özetle şunlardı:

Hükümetin istifası, Kâmil Paşa'nın sadârete, İsmâil Kemal'in Meclis-i Meb'ûsan reisliğine getirilmesi, İttihatçı subayların değiştirilmesi ve ordu-dan tasfiye edilen alaylı subayların geri dönmesi, İttihat ve Terakkî'nin ilgası, şeriat hükümlerinin tamamen uygulanması ve hadiselere katılanlar için af ilân edilmesi.

31 Mart Hadisesinin siyasi sonucunda isyanın ilk günü hükümet istifa etmiş, isyancı askerler yedi gün süre ile İstanbul'a hakim olmuştur. Bir milletvekili, bir Nazır (bakan) ve tespit edilemeyen sayıda asker ve sivilin hayatını kaybettiği isyan, Selanik'te bulunan Üçüncü ve Edirne'de bulunan İkinci Ordulara mensup askerlerin oluşturdukları, Rumeli halkının gönüllü katıldığı "Hareket Ordusu"nun İstanbul'a gelmesi ile bastırıldı. Üç gün süren çatışmaların ardından sıkıyönetim ilan edildi. Meclis, Abdülhamid'in olayları bastırmada pasif kalmasını gerekece göstererek saltanattan uzaklaştırıp

yerine Mehmed Reşad'ı tahta geçirdi.⁽⁵⁾ İsyana katılanlar ve destekleyenler yargılanarak 70 kişi idam edildi, 420 kişi ise çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı.⁽⁶⁾

31 Mart sürecinde Bediüzzaman, gazetelerde yayınladığı makaleler ve askerlere yaptığı konuşmalarla yatıştırıcı bir rol oynamıştı. Ancak olaya karıştığı iddia edilerek tutuklandı ve İstanbul'da bulunan Divan-ı Harb-i Örfî'de, idam talebiyle yargılandı. Bu hadiseye ismi karışan on beş kadar hoca idam edilmişti. Üstad Bediüzzaman, idama mahkum edilenlerin pencereden görüldüğü bir mekanda muhakeme edildi. Mahkeme başkanı Hurşid Paşa'nın "Sen de şeriat istemişsin?" sorusuna Bediüzzaman şu cevabı verdi:

"Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, sebab-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyiş gibi değil! Âhirete kemal-i iştियak ile müheyyayım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım."

Bediüzzaman savunmasında 31 Mart süreci öncesindeki İstanbul'da yaptığı hizmetleri hakkında, "medar-ı iftiharım olan mehasinim (iftihar vesilesi olan iyiliklerim), şimdi günah sayılıyor," diyerek bu mahkemedeki müdafaalardan oluşan, İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi adlı kitabında İstanbul'daki hizmetlerini ta'rizli bir ifade ile "Cinayetler" olarak nitelemiştir. Burada din, siyaset, tebliğ ve İslam'ın yaşanan bir din haline gelmesi hakkında önemli hususlara dikkat çekmiştir:

Bu savunmada, o, Şeriat ile meşrutiyet arasında ilişki kurdu, şeriatın silah ve isyanla değil, düzen ve intizamla yaşatılma imkanı olduğunu; hürriyetin de mutlaka edeple ve ahlaki ilkeler ile kayıt altına alınması gerektiğini ifade etti. O burada toplumun düzenini alt üst ederek isyan ve ihtilal türü eylemler ile, hukuku iptal ederek Şeriatın gelmeyeceğini ve yaşanamayacağını mahkemede ilan etti.

İnsanların her zaman kusuru olabileceğine, ancak muhtelif yer ve zamandaki hataları biriktirip bir insandan bir anda çıkmış gibi ifade etmenin de cerbeze olup, şiddetli bir zulme sebep olacağına dikkat çekti.

Bu savunmayı teşkil eden makalelerdeki tespitler, Türkiye'nin siyasi ve sosyal hayatında yaklaşık yüz yıllık tarihimizdeki bir kısım hastalıklara da teşhis niteliğindedir.

Bunların ilki, Batı ile Osmanlı ahalisi arasındaki yanlış kıyastır. Said Nursî, İttihat ve Terakki Partisi mensuplarına ve onları destekleyen düşünlere şöyle seslenmiştir:

"Siz taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiye-yi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira, elifba okumayan çocuğa felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe tiyatrocü karı libası yakışmaz. Ve Avrupa'nın hissiyatı, İstanbul'da tatbik olunmaz."

"Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, sebab-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyiş gibi değil! Âhirete kemal-i iştियak ile müheyyayım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım."

5 Azmi Özcan, "31 Mart Vak'ası", TDV İslam Ansiklopedisi, c.34 s.9-11.

6 https://tr.wikipedia.org/wiki/31_MartVak'ası, erişim: 27.3.2022

“Meşrutiyet ve kanun-u esasî işittiğiniz mesele, hakikî adalet ve meşveret-i şer’iyeden ibarettir; hüsn-ü telâkki ediniz. Muhafazasına çalışınız. Zira dünyevî saadetimiz Meşrutiyettir. Ve istibdattan herkesten ziyade biz zarardideyiz.”

Bu cümleler, Avrupa’ya aşırı hayranlıkla bakan fikir adamı, siyasetçi ve etkili isimlere bir ikazdır. İttihat -Terakki ve çevresinin İslam cemiyetine tepeden inmece, Avrupa kültür ve adetlerini uygulama teşebbüsünü temsil eden, “Elifba okumayana felsefe dersi vermek, erkeğe tiyatrocü kadın libası giydirmek” benzetmeleri onların içinde buldukları İslam cemiyetine ne kadar yabancı kaldıklarının çarpıcı örneklerle ifade edilmesidir.

Ona göre Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyat ve muktezâ-yı hali düşünmemekten çıkar. İslam cemiyetinin şartları, Osmanlı ve Türkiye’nin içinde bulunduğu ortam ile Avrupa’nın ortamı farklı olduğu için onlara bakıp aynı değişimi Osmanlı insanı üzerinde uygulamanın hatalı yönleri bu cümleler ile ifade edilmiştir. Onun Bayezit meydanında kurulan Sıkıyönetim Mahkemesinde, idamla yargulandığı bir duruşmada, başkan Hurşit Paşa’ya ve heyetine karşı sarf ettiği şu cümle İslam ahlakının izzet ve vakarını yansıtmaya açısından çok ilginçtir:

“Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnad olursa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam, iki şehid sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle hürriyeti lâfızdan ibaret bulunan gaddar bir hükümetin en rahat mevkii haphane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zâlimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır.”

Ona göre adalet kurumundaki görevliler, hissiyata, tarafgirliğe ve akıl ve mantık oyunlarına giremez. Adalet kurumu cerbezeye değil, somut delile itibar etmelidir. Cerbeze adaleti zulme çevirir:...cerbeze ile, insan adalet yaparken zulme düşüyor. Zirâ insan kusursuz olmaz.

Nursî, uzun zamanda insandan hata ve kusurla birlikte birçok iyiliklerin de sadır olabileceğini hatırlatır. Sadece kusurları dikkate almanın ise tam bir cerbeze örneği olduğunu söyler. Böyle bir bakışla hükme yönelmenin zalimlik ve zulüm olduğunu hatırlatır.

Hükmetme mevkiinde olanların sadece hakkı ve gerçeği araması gerektiğini de, “Tarafgirlik, hakikatın rengini değiştirir. Aralarında çok fark olan istikamet ve itidal böyle bir ortamda anlaşılabilir,” diyerek uyarır. Said Nursî’nin mahkemedeki tespitleri şöyle özetlenebilir:

3.1. Meşrutiyetin İyilikleri: Şark vilayetlerine çekilen telgraflarda şunu yazdı: “Meşrutiyet ve kanun-u esasî işittiğiniz mesele, hakikî adalet ve meşveret-i şer’iyeden ibarettir; hüsn-ü telâkki ediniz. Muhafazasına çalışınız. Zira dünyevî saadetimiz Meşrutiyettir. Ve istibdattan herkesten ziyade biz zarardideyiz.”

Savunmada vurgu yapılan meşrutiyeti günümüzdeki demokrasi anlamında düşünebiliriz. Demokrasinin bütün kurum ve kurulları ile işletilmesi de İslam’ın önerdiği meşveret manasının, devlet sisteminde fiili şekilde hayata geçirilmesidir.

3.2. Meşrutiyeti Şeriat Adına Sahiplendi: “Meşrutiyeti herkesten ziyade şeriat namına alkışladım... Meşrutiyeti, meşrûiyet ünvanı ile telâkki ve telkin ediniz. Hürriyeti, âdâb-ı şeriatla takyid ediniz. Zira câhil efrad ve avâm-ı nas kayıtsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsiz olur.”

O, savunmasında meşrutiyeti meşrûiyet anlamında kabul etmiştir. Fertlerin İslam ahlak ve faziletiyle donatılması sayesinde yanlış hürriyet uygulamasının önüne geçmeyi düşünmüştür.

3.3. İstibdadın Şeriatla İlgisi Olamaz!: “Ve mütehakkimane istibdadın şeriatla bir münasebeti olmadığını beyan ettim. Seyyidül kavmi hadimuhum... şeriat âleme gelmiş, tâ istibdadı ve zâlimâne tahakkümü mahvetsin.”

3.4. Dört Mezhep Meşrutiyete İmkan Verir: “Adalet namazında kıbleniz dört mezhep olsun. Tâ ki namaz sahih ola. Zira, hakaik-i meşrutiyetin sarahaten ve zımnin ve iznen dört mezhepten istihracı mümkün olduğunu dâvâ ettim.”

Bu teklifi günümüzde bile araştırma ve incelemeyi gerektiren bir durumdur. Devlet kurumlarında adalet ve hakkaniyetin gerçekleşmesi için Said Nursî, dört mezhebin içtihadlarından faydalanmayı önermiştir.

3.5. Tenkitlerde Muharrik Vicdan Olmalı: “Edipler edepli olmalı; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddib olmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i hâlisâ tanzim etmeli.”

3.6. Mukaddes İsimler Tahsis Kabul Etmez: “Kaç defa büyük içtimalarda heyecanları hissettim. Korktum ki, avam-ı nas siyasete karışmakla asayişî ihlâl etsinler.”

3.7. Emniyete ve Asayişî Savunmak: “Zabitleriniz bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon nüfus-u İslâmiyenin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira, umum İslâm ve Osmanlıların haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidî, bu zamanda bir cihette sizin itaatinizle kaimdir.”

4- Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerindeki Savunmalar

Bediüzzaman 1944'te mecburi ikamette bulunduğu Afyon'un Emirdağ ilçesinden alınarak, 1948'de Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'nce gizli cemiyet kurmak, halkı hükümet aleyhine kışkırtmak" gerekçesi ile tutuklandı. 20 Eylül 1949'da da tahliye edildi. Mahkemeye verilen dilekçelerin muhtevasını da içine alan 14. Şua adlı risalede, “cemiyetçilik, Risale-i Nur, tarikatçılık, ihlâl-i emniyet ve asayişî bozmak ihtimali” gibi suçların isnad edildiği anlaşılmaktadır.⁽⁷⁾

Afyon mahkemesi, sanıkların idama mahkum edileceği şayiaları arasında yapıldı. A. Kadir Badıllı, Afyon mahkemesinde asıl hedefin, Bediüzzaman'ın şahsiyetini genç Türk talebelerinin gözünden düşürme planı olduğuna dikkat çeker.⁽⁸⁾ Said Nursî de 15. Rica'da, pek adi bahanelerle yapılan tarassut, tutuklama ve atılan iftiralar ile hiç kimseyi kandıramadılar⁽⁹⁾ diyerek bu haksız, yalan isnatların tutmadığını söyler. Nursî, iddianameye karşı verdiği savunma dilekçesinde, gayesinin mutlak küfür fikrine karşı mücadele etmek olduğunu, Risale-i Nurların hiçbir şeye alet edilemeyeceğini, Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak, hakikat ve vicdanın

Afyon mahkemesi, sanıkların idama mahkum edileceği şayiaları arasında yapıldı. A. Kadir Badıllı, Afyon mahkemesinde asıl hedefin, Bediüzzaman'ın şahsiyetini genç Türk talebelerinin gözünden düşürme planı olduğuna dikkat çeker.

7 Nursî, Şualar, Söz Nşr. Bilgiler: Afyon. s.451, 972.

8 Badıllı, Mufassal Tarihçe, 3/1559-1565

9 Nursî, Lem'alar, 26. Lem'a Yeni Asya Neşriyat (YAN), İstanbul, 2020, s.275

Said Nursî 18 sene sessizlikten sonra Ankara makamlarına ve Afyon mahkemesine verilen dilekçelerde, kendisi ve talebelerinin İslam kardeşliği sebebi ile dalkavukluk ve yalana tenezzül etmediklerini, verilecek her tür cezayı memnuniyetle çekeceklerini ifade etti.

(kendini ve talebelerini) siyasete ve idareye ilişmekten men ettiğini; neticesi şüpheli yollara girmekle masumlara da zarar verileceğini, bu sebeple siyaset yolu ile idare ve asayişe ilişmekten sakındıklarını¹⁰ ifade etmiştir.

O, otoriter bir yapının olduğu bu süreçte resmi makamlara karşı sürekli, İslam kardeşliğini, samimi akraba ilişkilerini sürdürmeyi, İslamiyet milliyeti etrafında toplanmayı, ebedi hayatı kurtaran iman hakikatlerini neşredenlere sarsılmaz bir bağlılığı sürdürmeyi savundu. Bu değerleri yok eden; milliyeti, akrabalığı, fedakarlığı zehirleyen, medeniyet ve sosyal ilişkileri öldüren komünizm akımına ve kızıl tehlikenin varlığına dikkat çekti.

Said Nursî 18 sene sessizlikten sonra Ankara makamlarına ve Afyon mahkemesine verilen dilekçelerde, kendisi ve talebelerinin İslam kardeşliği sebebi ile dalkavukluk ve yalana tenezzül etmediklerini, verilecek her tür cezayı memnuniyetle çekeceklerini ifade etti.¹¹

Said Nursî ve Talebelerinin, tek parti devrinin otoritesini din ve dindarlar aleyhine kullandığı bu devrede yaptıkları savunmalarda dört temel saikten hareket ettikleri dikkat çekmektedir.

- 1- Hakim, savcı ve yetkililere hukukun temel ilkelerini hatırlatmak,
- 2- Dinen kutsal değerlerin varlığına ve önemine dikkat çekmek,
- 3- Ülkenin zararına ve aleyhine olan asıl tehlike ve riskleri göstermek,
- 4- Vatan ve milletin menfaat ve faydasına olan hususları gündeme getirmek ve göstermek, Savunmalarda dikkat çekilen bu konuları, konuşma, dilekçe ve itirazname halinde yetkili makamlara gönderilen yazılar ile temellendirmek gerekir.

4. Hukukun Temel İlkelerini Hatırlatmak

4.1. Muhalif olma hakkı

Farklı inanç ve düşünce sahiplerinin varlığı her devrin inkar edilemez bir realitesidir. Said Nursî bu gerçeği tarihî örnekleri ile ortaya koyarak fikir ve vicdan hürriyetinin insan hakkı olarak vazgeçilemez bir ilke olduğunu hatırlatır:

“Bir şeyi reddetmek ayrıdır, kalben kabul etmemek ayrıdır ve amel etmemek bütün bütün ayrıdır. Ehl-i hükümet ele bakar, kalbe bakmaz. İdare ve âsâyişe ilişmeyen şiddetli muhalifler, her hükümette bulunur. Hattâ, Hazret-i Ömer’in (ra) taht-ı hâkimiyetindeki Hıristiyanlara kanun-u şeriatı ve Kur’ân’ı inkâr ettikleri halde ilişilmiyordu. Hürriyet-i fikir ve serbestiyet-i vicdan düsturu ile, Risale-i Nur’un bir kısım şakirtleri, idareye dokunmamak şartıyla rejim ve usulünü ilmen kabul etmezse ve muhalif amel etse, hattâ rejimin sahibine adavet etse, onlara kanunen ilişilmez.¹²

Muhalefetin meşru bir hak olduğuna dair tarihten getirdiği diğer bir delil olarak da Mecûsî hâkimiyeti altında Müslümanlar ve hükümet-i İslâmiye-i Ömeriyede Yahudiler ve Hıristiyanların bulunması”nı zikrederek,

10 Nursî, Şualar, YAN, 310.

11 İslamicDownload.net, Html risale, Hızr.: Ahmet Berk, T. Hayat Eskişehir Hayatı s.2150 (Sonrakilerde bu kaynak, Html risale adı ile verilecektir.)

12 Said Nursî, Şualar, Afyon Müdafaa, eRisale s.453

“âsâyîşe ve idareye ilişmeyenin hürriyet-i şahsiyesi her hükûmette vardır ve ilişilmez,”⁽¹³⁾ der.

4.2. Adalet Cerbezeye Dayandırılmaz!

Said Nursî'nin sürekli dikkat çektiği bir husus, “imkan ve ihtimal üzerine” hüküm bina etmenin yanlışlığıdır. Kendisi hakkında, “devletin emniyet ve asayişini ihlal edebilir” gibi bir gerekçeye karşı “imkan ile vukuatın” farkını anlatarak savunma yapmıştır ve şöyle demiştir:

“İmkânât başkadır, vukuat başkadır.” Herkes bir adamı öldürebilir diye suçlamak mânâsız bir ittihamdır.⁽¹⁴⁾

“Binler ihtimalden bir ihtimal değil, belki her adam, hem aleyhime hücum eden müddeî çok adamları öldürebilir, anarşist ve komünist hesabına emniyeti, âsâyîşi bozabilir, emniyeti ihlâl edebilir. Demek böyle pek acip ve ifratkârâne imkânâtı vukuat yerinde istimal etmek, adliyeye ve kanuna karşı ihanettir.

“Her bir fert, çok adamları öldürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katil cihetiyle mahkemeye verilir mi? Herbir kibrit bir haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânıyla kibritler imha edilir mi?”⁽¹⁵⁾

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ferman-ı esasîsi ile, bir kardeşin hatâsıyla diğer öz kardeşi mes'ul olmadığı halde maddeten ve mânen onlara ve vatana ve millete, lüzumsuz bir evham yüzünden binler lira zarar vermek hangi adalet kanunuylandır?”⁽¹⁶⁾

4.3. Hakimlerin Tarafsızlığı ve Hislerine Uymaması

Adliyede adalet hakikatı hükmeder. Bu sebeple adliyeye gelen kim olursa olsun, sırf Hak namına ayrımcılık yapılmadan adil davranmak esastır. Said Nursî, bu hakikatı Hz. Ali'nin hilafetinden bir örnekle temellendirir.

“İmam-ı Ali (ra) hilâfeti zamanında bir Yahudi ile beraber mahkemede oturup muhakeme olmuşlar.”

Ayrıca, adaleti tatbik edecek mercilerin taraftarlık, intikam gibi bir hisle hareket etmesinin de adalet hakikatını zedeleyeceğini ifade etmiştir. O burada muhtemelen velayet sahibi bir devlet başkanının ülkesindeki adalet dair uygulamasıyla ilgili bir örnek zikreder:

“Bir adliye reisi, (Şeriatın hükmünü tatbik ederken) bir memuru kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit, o memurun o zâlim hırsıza hiddet ettiğini gördü, o dakikada o memuru azleyletti. Hem çok teessüf ederek dedi:

“Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pek çok zulmetmişler.”

13 Nursî, Afyon Müdafaası, eRisale s. 460

14 Nursî, Afyon Müdafaası, eRisale s. 457- 469

15 Nursî, Afyon Müdafaası, eRisale s. 460

16 Nursî, Afyon Müdafaası, eRisale s. 182-273.

“İmkânât başkadır, vukuat başkadır.”
Herkes bir adamı öldürebilir diye suçlamak mânâsız bir ittihamdır.

*“Hem cânilerin
ve kimsesizlerin
ve muhaliflerin
dahi bir hakkı
var. Ve hakkını
aramak için, gayet
bîtarafane bir
merci isterler.”*

Adaleti uygulayan hissî davranamaz... “Hükm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma acımasa da hiddet edemez; etse zâlim olur. Hattâ, kısas cezası da olsa, hiddetle katletse, bir nevi kâtil olur” diye, o hâkim-i âdil demiş.⁽¹⁷⁾

“Demek adliye memurları, hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün âzade ve serbest olmazsa, sureten adalet içinde müthiş günahlara girmek ihtimali var.

“Hem cânilerin ve kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafane bir merci isterler.”

Bediüzzaman adalet kurumunda hissî hareket edildiğinin bir delili olarak mahkemede kendine, “Kürdi” lakabı ile yapılan hitapları gösterir: “Adalet noktasından tarafsızlık fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarf edilen bir tâbirdir ki, Isparta’da ve burada bazı isticvablar da (sorgulamalar) ismim Said Nursî iken, her tekrarında Said Kürdi ve “bu Kürt!” diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletin mahiyetine bütün bütün zıt ve muhalif bir cereyan vermektir.”

Bediüzzaman bu kasıtlı yaklaşıma mukabil, kendisi Kürt olmakla birlikte çok sayıda talebesinin Türklerden olduğunu, dinî hizmet ve uhrevî kardeşlik sebebi ile onları sevdiğini, hayatının büyük bir kısmının Türkler içinde ve Türk milletinin dinine hizmetle geçtiğini ifade ederek, ırkçılık saiki ile yapılan bu çirkin tavırları reddetmiştir.⁽¹⁸⁾

4.4. “Suçun Şahsiliği”ni Hatırlatma

Bütün semavî dinler ve beşerî hukuk sistemleri “suçun şahsiliği”ni bir ilke olarak kabul etmişlerdir. Adalet dağıtıcıları tarafından da ne yazık ki, tarihte en fazla ihlal edilen de bu prensip olmuştur! Said Nursî bu temel ilkenin çiğnenmesine ilginç bir örnek verir:

“Benim hakkımda tespit edilmeyen ve tespit edilse dahi bir suç teşkil etmeyen ve suç olsa bile yalnız beni mes’ul eden bir madde yüzünden, kırktan fazla Türkün en kıymetli gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını, büyük bir cinayet işlemişler gibi bu belâya atmak, milliyetperverlik midir?”

“İşte, ey Türkçülük dâvâ eden mülhid zalimler! Türk milletinin medar-ı iftiharları olabilecek bu kadar zatları gayet âdi ve ehemmiyetsiz bahanelerle—sizin tâbirinizle—benim gibi bir Kürt yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatanperverlik midir? Haydi, o insafsız vicdanınıza havale ediyorum!” (s.191; eRisale.285)

Said Nursî, Kürt kimliğini öne koyarak adaleti etkileme, Türk gençlerini etrafından dağıtma hilesine karşı, 29. Mektup adlı risalenin Şeytani De-siseler bölümünde çok şiddetli ifadelerle, bu tür kasıtlı hitapların kendini Türk olarak tanıtan ve aslında dinsizliğini maskeleyen kimselerin işi olduğunu ortaya koymuştur:

17 Nursî Afyon Müdafası eRisale s.485,

18 Nursî, Afyon Müdafası eRisale s.190-191; 284-285

“Ey bedbaht mülhid! Ben felillâhilhamd Müslümanım. Her zamanda kudsi milletimin üç yüz elli milyon efradı vardır. Böyle ebedi bir uhuvveti tesis eden ve dualarıyla bana yardım eden ve içinde Kürtlerin ekseriyet-i mutlakası bulunan üç yüz elli milyon kardeşi, unsuriyet ve menfi milliyet fikrine feda etmek ve o mübarek hadsiz kardeşlere bedel, Kürt namını taşıyan ve Kürt unsurundan addedilen mahdut birkaç dinsiz veya mezhepsiz bir mesleğe girenleri kazanmaktan yüz bin defa istiâze ediyorum. Ey mülhid! Senin gibi ahmaklar lâzım ki, Macar kâfirleri veyahut dinsiz olmuş ve frenkleşmiş birkaç Türkleri muvakkaten, dünyaca dahi faidesiz uhuvvetini kazanmak için, üç yüz elli milyon hakiki, nuranî menfaattar bir cemaatin bâki uhuvvetlerini terk etsin..⁽¹⁹⁾

Nursî, suçlu suçsuz herkesin hakkını aramada müracaat edeceği bir kurum olması gereken Adliyenin bu tür kötü ve kasıtlı propagandalara alet edilmesini şu dramatik örnekle anlatmıştır:

“Bir zaman, bir padişahın müptelâ olduğu bir hastalığın ilacı, bir çocuğun kanı imiş. O çocuğun pederi, çocuğu, hâkimin fetvasıyla bir para mukabilinde padişaha vermiş. Çocuk, mecliste ağlamak ve şekvâ yerine gülmüş. Sormuşlar:

“Neden istimdad etmiyorsun (yardım istemiyorsun), şikâyet etmiyorsun, gülüyorsun?”

Demiş ki:

“İnsan, musibete giriftar olduğu vakit, evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor. İşte, hâkim de ölmekliğime karar veriyor. İşte, padişah benim kanımı istiyor. Bu antika ve pek garip ve şekli çok çirkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmekle mukabele edilir!”⁽²⁰⁾

4.5. Hükümetleri İğfal Eden Gizli Düşmanlar!

Bedüzzaman müdafaalarında, hükümetleri yönlendiren gizli düşmanların varlığına dikkat çekmiştir. Ona göre İslamiyet, Kur’an ve dinî hayat aleyhine organize olan bir kısım güçler, hükümeti ve bakanları tahrik edip vehim vermektedir. Said Nursî bu güçlerin gayet hilekâr, dessus şekilde organize olduklarını, her dönemde dindarları devlete karşı tehlike olarak gösterdiklerini söyler. Bu kişilerin asıl hedefleri anarşi, terör ve gençleri İslamiyet’ten uzaklaştırmaktır. Söz konusu gizli güçler, İslamiyet ve Kur’an’a karşı mürtedâne (dinden tamamen çıkarak) mücadele etmekte ve hükümeti, devleti ve mevcut sistemi tamamen kendi emellerine râm ederek hareket etmeyi ilke edinmektedir. Bedüzzaman bu tür, devre göre renk değiştiren dinsiz, mason, farmason karışımı güçleri şu cümleler ile deşifre etmektedir:

“İstibdad-ı mutlaka cumhuriyet namını vermekle, irtidad-ı mutlaka rejim altına almakla, sefahet-i mutlaka medeniyet namını takmakla, cebr-i keyfi-i küfrîye kanun namını vermekle, hem bizi perişan, hem hükümeti

“İnsan, musibete giriftar olduğu vakit, evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor. İşte, hâkim de ölmekliğime karar veriyor. İşte, padişah benim kanımı istiyor. Bu antika ve pek garip ve şekli çok çirkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmekle mukabele edilir!”

19 Nursî, Mektubat, 29. Mektup 4. Desise-i Şeytaniye, eRisale,s.596.

20 Nursî, Afyon Müdafaası, eRisale s.198-296.

“Kur’an bizi
siyasetten şiddetle
men etmiş;
Risale-i Nur’u
değil dünya
cereyanlarına,
kâinata da alet
edemeyiz!”

iğfal, hem adliyei bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kakhâr-ı Zülcelâl’in kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için ‘حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ’ kal’asına iltica ederiz.”

Üstteki iktibastan şu neticeler çıkmaktadır:

- 1- Bir dönem Türkiye’de şiddetli baskı rejimi uygulanmış ve buna cumhuriyet namı takılmıştır.
- 2- Baskı sistemini kuranlar dinsizliği kanunla koruma altına almışlardır.
- 3- Kayıtsız sefahati; nefis ve şeytana uymayı medeniyet adı ile pazarlamışlardır.
- 4- Küfür ve inkar kaynaklı, keyfi baskılara kanun adını takmışlardır.
- 5- Bu hileli rejimi uygulayanlar, hükümeti iğfal ederek adliyei dindarlar ile meşgul etmişlerdir.

5. Dinin Kutsal Değerlerini Yüceltmek

5.1. Dinî Hizmetleri Dünyevi Maksatlara Âlet Etmemek

Bediüzzaman savunmalarında meşgul oldukları iman ilminin Allah’ın rızasını tahsilden başka hiçbir şeye alet edilemeyeceğini ifade eder. Dine hizmetin dünyevi bir gayeye basamak yapılmasının, “güneşin kamere peyk/uydu ve tâbi” kılınması kesinliğinde anlamsız olduğunu söyler. Ebedi saadetin anahtarı olan iman hakikatlarını anlatan eserler de sosyal hayatın herhangi bir dünyevi gayesine araç yapılamaz. Çünkü kainatın en önemli meselesi insanın Allah’ı iman ile tanınmasıdır; bunun da neticesi ebedi saadettir. Böyle yüce bir gaye, düşük menfaatlara basamak yapılamaz.⁽²¹⁾ Bu anlamda şu cümlesi dikkate değerdir:

“Kur’an bizi siyasetten şiddetle men etmiş; Risale-i Nur’u değil dünya cereyanlarına, kâinata da alet edemeyiz!”

O, Risale-i Nurların siyasete alet edilmesinin zararını, muhatapları açısından, Kur’an’ın elmas gibi hakikatlarını, siyasi vehim ve düşüncelerle, yerdeki kırık cam parçaları gibi zannetmeye sebep olacağını söylemiştir. Ayrıca, şunu müteaddit savunma ve mektuplarında net olarak yazmıştır:

“Risale-i Nur’un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâyâ müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir iki dinsize müteallik, yedi sekiz çoluk çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumlar bulunur. Musibet ve belâ gelse, o biçareler dahi yanarlar.

“Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu halde, siyaset yoluyla idare ve âsâyişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz.”

5.2. Provakatif Ortamdan Uzak Kalma

Said Nursî, sonucu itibari ile İslamiyet ve Kur’an’ın aleyhine olabilecek hiç bir harekete sempati duymamıştır. Bu tespiti doğrulayan en önemli delil, Yeni Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu M. Kemal Paşa ile Ankara’daki

görüşmelerinde elde ettiği izlenimlerdir. Nursî yeni kurucuların dinî an'aneler konusundaki tutumlarını gördükten sonra şu notları düşmüştür:

“Bundan on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı Hutuvat-ı Sitte namındaki mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gi-
dişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi.

“Bizimle çalış” dediler.

“Dedim: “Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor. Sizinle çalışamaz, fakat size de işmez.”

“Evet, ilişmedim ve ilişenlere iştirak etmedim. Çünkü, (Ona ilişmek için menfi hareket edenlerin tavrıları) an'anât-ı milliyeye lehinde istimal edilebilir bir dehâ-yı askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet, ben, Ankara reislerinde, hususan Reis-i cumhurda bir dehâ hissettim ve dedim:

“Bu dehayı, kuşkulandırmakla an'anât aleyhine çevirmek caiz değildir. Onun için, ne kadar elimden gelmişse, dünyalarından çekindim, karışmadım. On üç seneden beri siyasetten çekildim. Hattâ bu yirmi bayramdır, bir-ikisinden başka umumlarında, bu gurbette, kendi odamda yalnız mahpus gibi geçirdim—tâ ki siyasete bulaşmam tevehhüm edilmesin.”⁽²²⁾

Onun bu tavrı, ezanın Türkçeleştirildiği, İslami harfler ve alfabenin değiştirildiği, dinî eğitimin yasaklandığı ve yapılan inkılapların yerleştirilmesi için her türlü sosyal gelişmenin kontrol edildiği bir zamanda, iman esaslarını yazma, müzakere etme, kitaplar halinde dağıtma ortamını korumaya vesile olmuştur.

5.3. Milli Değerlere Sahip Çıkmak

1947'de, Said Nursî, Emirdağ'ndan sonra Afyon hapisanesine sevk edildi. Hapishane Müdürü Mehmet Kayıhan Said Nursî'nin “din propagandası yaptığı için takip edildiğini” ve kendi hapisanesine getirileceğini öğrenir. Geldikten sonra da bir Cumhuriyet bayramında Said Nursî'nin odasına Türk bayrağı astırır. O günkü ortamda, bayrağın asılması Nursî ve talebelerini tahrik edecek bir eylem olarak düşünülmüştür. Nursî, ertesi gün bayrağı görünce müdüre teşekkür eder ve şu açıklamayı yapar:

“Müdür Bey! Size teşekkür ederim ki, kurtuluş bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Harekât-ı milliyede İstanbul'da, İngiliz ve Yunan aleyhindeki Hutuvat-ı Sitte (İngilizlerin şeytani hilelerini deşifre eden) eserimi tab' ve neşr ile belki bir fırka asker kadar hizmet ettiğimi Ankara bildi ki, Mustafa Kemal şifre ile iki defa beni Ankara'ya taltif için istedi. Hattâ demişti: “Bu kahraman hoca bize lâzımdır,” demek, benim bu bayramda bu bayrağı takmak hakkımdır.”⁽²³⁾

5.4. Emniyet ve Asayiş Hizmet

Bediüzzaman bulunduğu illerdeki halkı ve insanları şahit gösterecek, risaleleri okuyan ve sohbetine katılanların kazandıkları ahlakı şu beş

*“Müdür Bey! Size
teşekkür ederim
ki, kurtuluş
bayramının
bayrağını
koğuşuma
taktırdınız.
Harekât-ı
milliyede
İstanbul'da,
İngiliz ve Yunan
aleyhindeki
Hutuvat-ı Sitte
eserimi tab' ve
neşr ile belki
bir fırka asker
kadar hizmet
ettiğimi Ankara
bildi ki, Mustafa
Kemal şifre ile
iki defa beni
Ankara'ya taltif
için istedi. Hattâ
demişti: “Bu
kahraman hoca
bize lâzımdır,”
demek, benim
bu bayramda bu
bayrağı takmak
hakkımdır.”*

22 Nursî, Tarihçe, Eskişehir hayatı, Eskişehir Müdafaası; eRisale, s. 275/918

23 Şualar, 14. Şua; Mektubat, 16. Mkt. eRisale, s. 664. Ayrıca bkz.: Necmeddin Şahiner, Son şahitler, 2/300

“Madem hakikat budur. Size ihtar ediyorum: Kur’ân’a dayanan Risale-i Nur ile mübareze etmeyiniz. O mağlûp olmaz, bu memlekete yazık olur.”

kelimede özetlemiştir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir... Risale-i Nur sosyal hayata bu kudsi değerleri kazandırmakta ve bunları fertlerin vicdanı ve ruhunda tespit ve tahkim etmektedir. Sayılan değerler, her dönemde toplumun huzur ve saadeti için en hayati ahlâkî özelliklerdir; yerleştirilmesi de sadece dinî eğitimin ciddi ve samimi olarak yapılmasına bağlıdır. Said Nursî’nin kitaplarını okuyan, genç - ihtiyar, her kesimden insanın hayatında bu değerlerin izi, eseri ve yansıması görünür. Bu yüzden Nursî, kitaplarının okunmasını engelleyenlerin, aslında, bilerek ve bilmeyerek, anarşilik hesabına vatana ve millete zarar verdiklerini ve İslamiyet’in, milletin gönlünde ve davranışlarında hakim olmasına engel teşkil ettiklerini söylemiştir.⁽²⁴⁾

5.5. Ülke Aleyhine Olan Tehlikeleri Göstermek

5.5.1. Risale-i Nur’a Tecavüz Vatana Zarardır!

Müdafaalarında “Kur’ân’a dayanan Risale-i Nurla mübareze etmeyiniz, bu memlekete yazık olur,” diyen Bediüzzaman risaleler ile imanlarını kurtarıp vatana ve millete faydalı bir insan haline gelenleri şahit göstererek, eserlerine saldırmanın dinsizlik hesabına geçeceğini ifade etmiş ve şu gerçeği her yerde ilan etmiştir:

“Dinsiz bir millet yaşayamaz, dünyaca bir umumî düsturdur!”

O, mahkeme salonlarından hakim ve savcılar kanalı ile yetkili mercilere mukaddes değerleri yok etmenin millet ve vatana yapılacak çok bir büyük bir cinayet olduğunu her fırsatta ifade etmiştir. O, bir Müslüman’ın İslam’dan uzaklaşması Batılı birinin Hristiyanlık ve Yahudiliği terk etmesi gibi olmaz! Dinden dönen mürtet olur ve mutlak bir küfre yuvarlanır. Böyle biri insanı bir derece hayata bağlayan şüphe halindeki bir küfürde tutunamaz, geçmiş ve geleceği olmayan bir hayvana döner... diye ikaz etmiştir.

“Madem hakikat budur. Size ihtar ediyorum: Kur’ân’a dayanan Risale-i Nur ile mübareze etmeyiniz. O mağlûp olmaz, bu memlekete yazık olur.”⁽²⁵⁾

“İman ilminden ibaret olan Risale-i Nur eczaları, emniyet ve âsâyişi temin ve tesis ederler. Evet, güzel seciyelerin ve iyi hasletlerin menşe’ ve menbâ olan iman, elbette emniyeti bozmaz, temin eder. İmansızlıktır ki, seciyesizliğiyle emniyeti ihlâl eder.”

5.5.2. Siyasi Cereyanlar ve Nur Hizmeti

Nursî müdafaalarında siyasete ve devletin işine fiili müdahale anlamına gelecek olumsuz teşebbüslere asla niyeti olmadığını söylemiştir. Talebelerine siyaset yerine “imana hizmete” odaklanmayı önerir, “hâlisâne hizmet-i Kur’âniye, onlara her şeye bedel, kâfi geliyor,” diyerek, iman hizmetinin önemine dikkat çeker. “Siyasete mesafeli davranma” gerekçesi olarak, geniş siyaset cereyanlarına girenlerin münferit hareket etme imkanı olmadığı, girenlerin de ihlasına zarar geleceği ve o siyasi akımın, “hakim cereyanların maksadına alet edileceği” riskini gösterir.

24 Nursî, Şualar, 14. Şua s.183; eRisale, s. 275

25 Nursî, Şualar,14. Şua, (Afyon müdafaası), eRisale 454-455

Ayrıca, siyasi cereyanlara sempati ya da antipati duyan (muvafık ve muhalif) herkesin Risale-i Nurdaki iman hakikatlarına ihtiyacı olmasıdır.⁽²⁶⁾ Bu tespitler, kendi ifadeleri ile şöyle sıralanabilir:

1-“Risale-i Nur şakirtlerinin, mümkün olduğu kadar siyasete ve idare işine ve hükümetin icraatına karışmamak bir düstur-u esasileridir. Çünkü hâlisâne hizmet-i Kur’âniye, onlara her şeye bedel, kâfi geliyor.

2- Hem şimdi hükmeden öyle kuvvetli cereyanlar içinde siyasete girenlerden hiçbir kimse, istiklâliyetini ve ihlâsını muhafaza edemez. Herhalde bir cereyan onun hareketini kendi hesabına alacak, dünyevî maksadına âlet edecek, o hizmetin kudsiyetini bozacak.

3- Hem maddî mübareze de şu asrın bir düsturu olan eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdat ile, birinin hatâsıyla onun mâsum çok taraftarlarını ezmek lâzım gelecek. Yoksa, mağlûp düşecek.

4- Hem dünya için dinini bırakan veya âlet edenlerin nazarlarında Kur’ân’ın hiçbir şeye âlet olmayan kudsî hakikatleri, bir propaganda-i siyasette âlet olmuş tevehhüm edilecek.

5- Hem milletin her tabakası, muvafıkı ve muhalifî, memuru ve âmisinin o hakikatlerde hisseleri var ve onlara muhtaçtırlar. Risale-i Nur şakirtleri, tam bîtarafane kalmak için siyaseti ve maddî mübarezeyi tam bırakmak ve hiç karışmamak lâzım gelmiş.”

5.5.3. Hedefi, Dinsizlikle Mücadele

Said Nursî zor şartlar altında risaleleri sınırlı sayıdaki insana ulaştırıp, onların da başka illerdeki talebelerine iletmesi ile ortaya çıkan nur hizmetindeki gayesinin dinsizlik cereyanları olduğunu sürekli ifade etmiştir. Bu hedefe yönelmedeki en büyük amil ve saik bir İngiliz Müstemleke bakanı tarafından Avam Kamarasında ortaya atılan Kur’ân’ın Müslümanların elinden alınması gerektiği planıdır. Nursî söz konusu planın kendini nasıl motive ettiğini şu cümlelerde anlatır:

“Yirmi-otuz sene evvel bir gazetede gördüm ki, İngilizlerin bir Müstemlekât Nâzırı demiş: «Bu Kur’ân Müslümanların elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız... Bunun kaldırılmasına ve çürütülmesine çalışmalıyız.» İşte, bu kâfir muannidin bu sözü, otuz senedir nazarımı Avrupa feylesoflarına çevirmiş olduğundan, nefsimden sonra onlarla uğraşıyorum. Dahiliyeye pek bakamıyorum ve dahildeki kusuru, Avrupa’nın hatâsı, ifsadıdır derim. Avrupa feylesoflarına hiddet ediyorum, onları vuruyorum. Felillâhilhamd, Risale-i Nur o muannid kâfrin hülyasını kırdığı gibi, maddiyyun, tabiiyyun feylesoflarını tam susturur bir vaziyete girmiştir. Dünyada, hangi şekilde olursa olsun, hiçbir hükümet yoktur ki, kendi memleketinin böyle mübarek mahsulünü ve sarsılmaz bir mâden-i kuvve-i mâneviyesini yasak etsin ve nâşirini mahkûm eylesin! Avrupa’da rahiplerin serbestiyeti gösteriyor ki, hiçbir kanun, têrik-i dünya olanlara ve âhirete ve imana kendi kendine çalışanlara ilişmez.”

Said Nursî zor şartlar altında risaleleri sınırlı sayıdaki insana ulaştırıp, onların da başka illerdeki talebelerine iletmesi ile ortaya çıkan nur hizmetindeki gayesinin dinsizlik cereyanları olduğunu sürekli ifade etmiştir.

*Bediüzzaman,
Risale-i Nur'un
hedefinin imana
hizmet olduğunu
belirterek; kendini
hapse atan, ancak,
tedkik sırasında
risaleleri okuyarak
imanlarını
kurtaranlara,
kanunlara göre
idam kararı
verseler bile
hakkını helal
edeceğini ilan
eder...*

5.5.4. “Din Hizmeti Asayişin Temelidir”

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine verdiği bir itiraz dilekçesinde Said Nursî, hayali “gizli cemiyet kurma” iddiasını reddederken, kendisi ve talebeleri arasındaki samimi kardeşlik ilişkisinin İslâm’ın emri olduğu, dinin mü’minler arasında kardeşliği, irtibatı, tanışmayı emrettiği; Müslümanların ebedi hayatının kurtulmasına hizmet edenlere, İslâm’ın sarsılmaz bir rabita, iltizam ve bağlılığı emrettiğini hatırlatır; bu tür ilişkileri ortadan kaldırmayı hedef alanın komünizm cereyanı olduğuna dikkat çekerek; kızıl tehlikenin kardeşlik, milliyet, akraba, arkadaşlıkların arasını açmaya, anarşi tohumları ekmeye yöneldiğini açıklar. Bediüzzaman, Risale-i Nur’un hedefinin imana hizmet olduğunu belirterek; kendini hapse atan, ancak, tedkik sırasında risaleleri okuyarak imanlarını kurtaranlara, kanunlara göre idam kararı verseler bile hakkını helal edeceğini ilan eder... Nursî bu teklifi ile, adliye-de hakim, savcı, gardiyan vb. hizmetleri ifa edenlere kin, intikam, husumet duygusu ile bakmamakta, ebedi hayatın garantisi olan iman esaslarını kabul etmeleri için onlara şefkat ve merhamet duymaktadır. Böyle bir alicenaplık İslâm tarihinde her hangi bir alimin hayatında işitilmiş değildir.

Bu savunmaları ile o, Türkiye’nin tarihen dinden uzaklaşması ve dinsizlik ilkelerini kabul etmesi ile maddi ve teknik ilerlemeyi de gerçekleştirme imkanı olmadığını düşünür. Ona göre birçok peygamberin şarkta, çok sayıda feylesofların ise garbta gelmesinde İlahî kaderin bir işareti vardır: Şarkı ayağa kaldıracak kalb ve dindir. Garp milletlerinin ilerleme motoru ise akıl ve felsefedir. Asya’da din hakimdir ve felsefe ikinci plandadır. Bu gerçekten hareketle, “Asya’da hakim olan (hükümetler) dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli aksine teşvik etmelidir.” Bu tespitler her şeyi ilerleme ve maddi terakkide görenlere karşı, İslâm’ın savunmasıdır. (Eskişehir müdafaası.)

Nursî savunmalarında Risale-i Nur’u ve okuyanları hapis ve tarassutlar ile dağıtma niyetinin aslında Kur’an’ın kendisine yönelik bir plan olduğunu şu ifadeler ile anlatır. “Kur’an-ı Hakîm bu zemin kafasının akli ve kuvve-i müfekkiresidir. Eğer el’iyâzübillâh, Kur’ân küre-i arzın başından çıksa, arz divâne olacak, akıldan boş kalan kafasını bir seyyareye çarpması, bir kıyamet kopmasına sebep olması akıldan uzak değildir. Evet Kur’an arşı, ferş ile bağlanmış bir zincir, bir hablullahtır. Cazibe-i umumiyyeden ziyade zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur’ân-ı Azîmüşşân’ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risâle-i Nur; bu asırda bu vatanda bu millete, yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlahîye ve sönmez bir mu’cize-i Kur’âniyedir.”

Nursî aynı dönemlerde “fikir hürriyeti” adı altında dinsizlik ve bolşevikliği teşvik ve terviç edenlerin kitapları ve çalışmalarına ses çıkarılmazken; vatan, millet ve dine hizmet eden kendisi ve talebelerini uydurma suçlarla tazyik altına alma gayretini ilahi mahkemenin sahibine şikayet eder:

“Vatanımızda anarşiliğe inkılab eden komünist tehlikesine karşı Nurların hizmeti ne derecededir ve bu mübarek vatan bu dehşetli seyelandan (selden) nasıl muhafaza edilecek?” gibi dağ misillü mes’elelerin sorulmasının

lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiç bir medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î ve şahsî ve garazkârların iftiralarıyla habbe, kubeler yapılmış mes'eleler için bu ağır şerait altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraet verdiği aynı mes'elelerden ve âdi ve şahsî bir-iki mes'ele için manasız sualler edildi.”

“Risâle-i Nur’la mübareze edilmez, o mağlub olmaz. Yirmi senedir en muannid feylosofları susturuyor. İman hakikatlarını güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.”

“Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risâle-i Nur’a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü benim bir fâni dilime bedel Risâle-i Nur’un yüz bin nüshalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlar ile o kudsî ve küllî vazife-i Nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşâallah kıyamete kadar devam ettirecekler.”

Said Nursî, Risale-i Nurların Kur’an’a dayanması sebebi ile ona yapılan tecavüzlerin dine ve Kur’an’a yönelmesi yüzünden, ilahi gadabın celbine sebep olma tehlikesini hatırlatır: “Risâle-i Nur’un ağlamasıyla ya zemin titrer veya hava ağlar” diyerek Kur’an’ın zamana yönelik manalarını açıklayan Risalelerin de zemin ve varlıklar ile ilişkisi olduğunu söyler.

5.5.5. Diyanetin Raporuna Teşekkür, Ancak...

Said Nursî, Afyon mahkemesinin devam ettiği tarihlerde Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan bir ehl-i vukuf (uzman) heyetin Risale-i Nurlar hakkında mahkemeye karşı kendi tezlerine kuvvet veren, cemiyetçilik iddiasını reddeden raporu minnetle anar. Ancak heyetin, Beşinci Şua’daki ahir zaman hadisatı ve deccal ile ilgili rivayetlere yaptığı yorumlara kaynak gösterilen hadisler hakkında, “Bütün teviller yanlıştır ve o rivayetler mevzudur, ya da zayıftır” şeklindeki itirazlarını kabul etmez. Bu görüşler hakkında birkaç itirazını sıralar:

1- “Te’vil demek, yani bu mana bu hadisten murad olmak mümkündür, muhtemeldir, demektir. Mantıkça o mananın imkanını reddetmek ise muhaliyetini ispat etmek ile olur,” der. Hem de hadisteki manaların göz ile görünüp gerçekleştiği, hadisin bunu gaybi bir ihbar ile asrın gözüne gösterdiği için inkarına imkan olmadığını iddia eder. Bu tür hadislerin bir milyon hadisi ezberleyen Ahmed b. Hanbel ve beş yüz bin hadisi hıfzeden İmam Buhari gibi zatların kitabında yer alması ile ümmetin telakki-i bilkabul derecesine yaklaşmış olduklarını ifade eder.

2- Mevzu hadisin anlamı, “Bu rivayet an’aneli senetli hadis değildir” demektir, “Manası yanlıştır” demek değildir. Ümmette ehl-i keşf, ehl-i hadis ve ehl-i ictihad darb-ı mesel gibi (hadislerin bu) manalarını kabul edip beklemişler.

3- Kitaplarda bir çok meselelerde alimlerin birbirine itiraz edip mevzudur demeleri görülen bir şeydir.

“Risâle-i Nur’la mübareze edilmez, o mağlub olmaz. Yirmi senedir en muannid feylosofları susturuyor. İman hakikatlarını güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.”

Risale-i Nur'un
yüz binler kişinin
imanlarına
kuvvet vermesi
bilinirken, birkaç
ilmî meselede bu
tarz itirazları
siz üstatlardan
şefkatla
karşılamanızı
beklerken,
mahkeme eli ile
tokatlamanız size
layık mıdır?

4- Ayetlerin risaleye işareti ise, külli manasından bir masadaki (hadiste zikredilen manaya işaret ve gösteren) ve cüzi bir ferdidir demektir. Buna hata denilmez, denilse de ilmî bir hatadır. Herkes kendi kanaatını yazması mümkündür. Nitekim Şeriatla dört mezhep birbirine bir çok meselelerde muhalif fikirleri ortaya koymuştur. 70 kadar kelim aliminin de kitaplarında birbirine zıt tartışmalar vardır...

5- Risale-i Nur'un yüz binler kişinin imanlarına kuvvet vermesi bilinirken, birkaç ilmî meselede bu tarz itirazları siz üstatlardan şefkatla karşılamayın beklerken, mahkeme eli ile tokatlamanız size layık mıdır?⁽²⁷⁾

5.5.6. Binbaşı Asım; Doğruluk İçin Ölmek!

Said Nursî, Efendimizin (asm) mucizelerini anlatan Mu'cizat-ı Ahmediye risalesi ve 29. Söz'ün yazılışında eliflerin tevafukunu (birbirine uygun gelmelerini), eserin makbuliyetine işaret saymıştır. Bu tevafuklarda iradi ve sun'î bir düzenleme olmadığını da talebeleri imza atarak onaylamıştır. İlgincidir ki, ilgili merciler tarafından, "Allah'ın inayet ve yardımına güvenmeyi" ifade eden bu tevafuktaki imzalar, "gizli bir cemiyetin üyeleri" olmaya delil sayılıp, örgütlü hareketle suçlanmışlardır.

Bu olayla ilgili talebelerinden emekli binbaşı Asım Bey sorguya çağrılır. Binbaşı Asım Bey, bir yanda 40 yıllık askerlik hayatındaki ciddiyetin hatırı, bir yanda da üstadı Said Nursî hakkında konuşursa, onun din hizmetine zarar verme durumu karşısında ikilemde kaldı ve mahkemedeki duruşmada doğruluk şehidi oldu. Said Nursî bu olaya şu ifadelerle yer verir:

"Ya Rab, canımı al" diyerek on dakikada teslim-i ruh eyledi, istikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hatâ diyemeyeceği bir muavenet-i hayriyeye (hayırda yardımlaşma işine) ve bir tasdiki hatâ tevehhüm edenlerin çirkin hatâlarına kurban oldu."

"Evet, Risale-i Nur'dan tam ders alan, bir su içer gibi, kolayca terhis tezkeresi telâkki ettiği ecel şerbetini içer. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de, âlicenap kardeşim Âsım Bey gibi, "Ya Rab! Canımı da al" diyecektim."⁽²⁸⁾

5.5.7. Zübeyir'in Müdafaası

Zübeyir Gündüzalp Said Nursî'nin hayatı ve sonrasında ona hizmet eden önemli bir isimdir. Afyon mahkemesinde onun da bir müdafaası vardır. Buradaki ifadeleri, Risale-i Nurun mahiyeti, vazifesi ve onu okuyan insanlarda nasıl bir değişim orta çıkardığını göstermesi açısından fevkalâde bir savunmadır. Savunma iddia makamının suçlaması ile başlıyor:

"Gizli cem'iyet kurmak ve devletin emniyetini bozmak suçuyla müttahem (suçlanmış) bulunmaktayım!"

"Evet Risâle-i Nur talebesi olduğumu memnuniyetle ve ilân edercesine söyleyebilirim. İnkâr etmek, Risâle-i Nur'un bana verdiği fazilet dersleriyle zıd olduğu için, bu cürmü işlemem! Bilakis iftiharla bilâperva söylemekten

27 Nursî, Şualar, 14. Şua, YAN, s.353-354.

28 Nursî, Tarihçe-i Hayat Eskişehir hayatı, s.185; eRisale.277-278; html rsl.2153

çekinmem. Zira çekingenliği îcab ettirecek hiç bir cümlesi veya kelimesi yoktur.

“Arz ettiğim gibi, kıymetini belirtmeğe çalıştığım eserlerde gizli cem’iyete dair mevzular tesbit edilmiş ise, zararlı eserleri tanıtmaya çalışmış suçuyla cezalandırınız. Fakat hârikulâde ve fevkalâde bir şekilde te’lif edilmiş olduğu ilmî şahsiyetler tarafından tasdik edilen ve bozulan bir cem’iyeti ıslah etmek kudretini haiz olan ve yirminci asırdaki insanlara rehber olup, dalaletten ve materyalizmin, maddiyunluğun ve tabiatperestliğin sürüklediği sefahet ve koyu fikir karanlığından kurtaran ve beşeriyete ebedî saadet ve selâmet çıkışlarını Kur’an-ı Hakîm’in feyziyle açan ve nuruyla aşîkâr bir şekilde gösteren Risâle-i Nur Külliyyatı’nda isnad edilen suçla dair bahisler mevcut değil ise, cezalandırılmaklığımın adalet esaslarına zıt olacağını, mahkemenizin de kabul edeceği kanaatindeyim.”

“Risâle-i Nur’dan pek az okuduğum halde, pek fazla istifade ettim. Bu eser külliyyatını eğer servetim olsa idi neşrettirmek için hepsini sarf ederdim. Zira dinimin, vatan ve milletimin ebedî saadet ve selâmeti uğrunda bütün mevcudiyetimi feda etmeğe hazırım.

“Risâle-i Nur, iddia makamınca muzır eserler diye tavsif ediliyor. Bu vicdansızlığı ve yalanı, şiddetle protesto ediyorum.

“Risâle-i Nur’u yazıp okuyanlar, mahkeme kapılarında hayatları tehlikeye düştüğü halde, bu hârika eserleri okuduklarını itiraf ve okuyacaklarını ilân ediyorlar. İdam kararı verileceğini bilseler dahi, bu sebatlarını izhar etmekten çekinmiyorlar. İşte Risâle-i Nur’un bir çok hârikalarından şu hususiyeti, sizlere şu kanaati veriyor: İtiraf edenler acaba canlarını yolda mı buldular!?”

“Sayın Hâkimler! Teessür ve ızdırab karşısında kalbden bir parça kopsa idi, bir genç dinsiz olmuş haberi karşısında o kalbin atom zerrati adedince paramparça olması lâzım gelir.

“Benim gibi birçok gençler ve büyükler fedai olup hakikat hazinesi olan Risâle-i Nur’un neşri için, mümkün olsa derimizi kâğıt, kanımızı mürekkep yaptıracağız.

“Savcı iddianamesinde diyor ki: “Said Nursî eserleriyle üniversite gençlerini zehirlemiştir.”

“Biz de buna mukabil deriz ki: “Eğer Risâle-i Nur bir zehir ise; bizim bu zehirlere tonlarla, binlerce kilo ihtiyacımız vardır. Eğer çoklukla olduğu yeri biliyorsa, bize tayyarelerle sevk etsin.”

“Hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeyi, istirahat döşeğindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet, hakikatı istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamaktansa, hizmet-i Kur’aniyemizden dolayı zulmen atıldığımız hapishanede şehid olmayı büyük bir lütf-u İlâhî biliriz.” (Afyon Hapsinde mevkuf Konyalı Zübeyr Gündüzalp)

“Eğer Risâle-i Nur bir zehir ise; bizim bu zehirlere tonlarla, binlerce kilo ihtiyacımız vardır. Eğer çoklukla olduğu yeri biliyorsa, bize tayyarelerle sevk etsin.”

